

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lir, - za inozemstvo 31.50 lir.
Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate
Zastopstvo za oglaš: UPI S. A. Milano

DECEMBER 1943

1
SREDA

Narod, ki bo izgubil, bo nehal obstajati

Führerjev nagovor mlademu častniškemu naraščaju

Führerjev glavni stan, 29. nov. DNB. Führer je govoril pred skoro 20.000 novo imenovanimi mladimi častniki, ki so postali sposobni, da z največjo odgovornostjo vodijo sinove nemškega naroda kot vojake. Pred mladim častniškim naraščajem vojske, vojne mornarice, letalstva in vojaške SS je utemeljil Führer vzroke Nemčiji vsiljenega ogromnega boja za biti ali ne biti, za svobodo in življenje nemškega naroda. Pojasnil je, da so židovske sile, ki stoje za britanskim politiko imele pri tem, ko so povzročile to vojno, predvsem cilj skupaj s Sovjetsko Zvezo, uničiti Nemčijo, da bi bila s tem lahko vsa Evropa prepuščena boljševizmu. Če bi Nemčija te vojne zase in za Evropo ne dobila, tako je rekel Führer, bi prišlo stepsko barbarstvo nad našo celino in bi jo kot nosilca in vir človeške kulture popolnoma uničilo. Da je to končna volja onih, ki so to vojno pričeli in zakrivali, o tem sami ne dopuščajo nobenega dvoma več. Obenem meni Anglija, da bo s to vojno znova

vzpostavila v Evropi svojo staro teorijo o ravnotežju sil, kot je to že tolikokrat krvavo storila. V resnici pa je tokrat Velika Britanija le orodje pa je tokrat one pojave, ki se že preko 150 let bori v Evropi za svojo nadvlado: orodje mednarodnega židovstva. Slednje se s premetenim prikrivanjem poslužuje dozdevnih britanskih državnih interesov, da bi na ta način tem lažje ob koncu v Angliji in v vsej ostali Evropi razširilo kugo židovsko-boljševiške revolucije. V nasprotju z uničevalnimi načrti, ki jih narekuje židovsko sovražstvo nemških naspotnikov, je Führer pokazal na neomejeno odločenost nemškega naroda, zmagati v tem svetovno-zgodovinskem boju s skrajno vztrajnostjo in z skrajnim naporom vseh sil. Opozoril je novoimenovalne mlade častnike, da spada danes k junaštvu in k trdoti vojaka tudi izpoved prepričanja politično izsolanega moža, ki ve, čemu se bje bo. Zakaj prav v tem strahovitem boju mora vsakega posameznika prevesti spoznanje, da ne

gre le za vojaške spore med posameznimi državami, temveč za gigantsko borbo med narodi in rasami, v kateri bo zmagal en svetovni nazor in bo drugi neusmiljeno uničen. To znači, da bo narod, ki jo bo izgubil, prenehal obstajati. Zakaj od te vojne pričakovati kaj drugega, kot zmago ali poraz, bi bilo blazno. Zaradi tega mora tudi poslednjega nemškega vojaka prevesti prepričanje, da se ta grozna vojna, ki so jo hoteli nemški sovražniki, ki so jo oni zakrivali in jo Nemčiji naprtili, sploh drugače ne more končati, kot z nemško zmago. Nemci so pod vsimi pogoji tako trdni kot osebno sposobni, vzdržati pred koalicijo svojih sovražnikov in zato je tudi razumljivo, da bodo Nemci na koncu to vojno dobili.

Na velikih in mogočnih dobah nemške zgodovine je pokazal Führer mladim častnikom, da je zmaga le takrat kronala nemške zastave, kadar je bil narod prežet z eno samo neomajno vero v večno Nemčijo. Nemškemu narodu, kot tako često v preteklosti, tudi danes ne bo v njegovi borbi za svobodo in za bodočnost previdnost ničesar podarila. Vse si mora s trdnostjo svojih sinov izvojevati na bojišču in v domovini v najtežjih urah preizkušnje pa je važno, da črpa jožje možje, ki so poklicani za vodstvo, svojo vero v zmago iz svojega svetovnega nazora in da jo s svojim zgledom in s svojim obnašanjem znajo prenesti na svoje spremljevalce. Zaradi tega mora biti častnik obenem tudi nosilec politične volje v vojski. Vsak častnik se mora vedno zavdati, da je tam, kjer stoji in kjer se bori, usoda nemškega naroda in države zaupana njegovim rokam.

Generalfeldmaršal Keitel je zaključil zbor z izjavo zaupanja v Führerja, ki je našla navdušen odmev v tisočih mladih grl.

Erbitterte Kämpfe im Osten

Der Erfolg des deutschen Gegenangriffs im Gebiet von Kiew
Die Sowjets verloren 20.000 Tote - Schwere Kämpfe im Sangrotal - 33 Feindflugzeuge bei Terrorangriff auf Bremen abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 30. XI. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Feindliche Vorstöße gegen unsere Stellungen auf der Landenge von Perekop blieben erfolglos. Am Brückenkopf Nikopol und im grossen Dnjepr-Bogen war die feindliche Angriffstätigkeit gestern im ganzen etwas schwächer. Stärkere Angriffe führten die Sowjets nördlich und nördlich Kriwoj Rog sowie an der Einbruchsstelle südlich Kremenchug. Bei einem erfolgreichen Gegenangriff wurden 30 Geschütze vernichtet oder erbeutet.

Im Raum um Tscherkassy nahmen die erbitterten und wechselvollen Kämpfe an Heftigkeit zu.

Das eigene Angriffsunternehmen westlich Kiew brachte weitere örtliche Erfolge.

In den Angriffs- und Abwehrkämpfen im Gebiet von Kiew und Schitomir haben Truppen des Heeres und der Waffen-SS unter Führung des Generalobersten Hoth die zum Durchbruchangriff angesetzten feindlichen Armeen in beweglicher Kampfführung aufgefangen und im Gegenangriff nach Osten zurückgeworfen. Die Sowjets verloren dort in der Zeit vom 9.-28. November über 20.000 Tote, 4800 Gefangene, 603 Panzer, 1505 Geschütze, 1042 Maschinengewehre, 275 Granatwerfer und 554 Panzerbüchsen.

Im Kampfraum von Gomel hält das schwere Ringen weiter an. Südwestlich und westlich der Stadt wurden vorstossende starke feindliche Kampfgruppen durch unsere Truppen in har-

ten Kämpfen aufgefangen. Zahlreiche Angriffe nördlich Gomel scheiterten. Dabei erlitt der Feind durch wirkungsvolles Abwehren und wuchtige Gegenstöße empfindliche Verluste.

Südwestlich Nowel brachen unsere Truppen im Angriff zähen feindlichen Widerstand und eroberten Gelände und Ortschaften zurück.

An der Murman-Front wies die Besatzung eines deutschen Stützpunktes einen feindlichen Angriff im Nahkampf ab.

In Luftkämpfen wurden am gestrigen Tage bei zwei eigenen Verlusten 49 Sowjetflugzeuge vernichtet. Major Rall, Gruppenkommandeur in einem Jagdgeschwader, errang am 28. November an der Ostfront seinen 250. Luftsieg.

In Süditalien trat der Feind gestern nach heftiger Artillerievorbereitung, von sehr starken Fliegerkräften unterstützt, gegen unseren Ostflügel im Sangrotal zu dem erwarteten Angriff an. Schwere Kämpfe sind noch in vollem Gange. An den übrigen Frontabschnitten wurden örtliche Angriffe schwächerer feindlicher Kräfte abgewiesen.

Nach endgültigen Feststellungen wurde bei dem Angriff deutscher Torpedoflugzeuge auf ein feindliches Truppengleis am 26. 11. vor der algerischen Küste noch ein viertes grosses Schiff versenkt, so dass sich die Gesamtverluste des Feindes bei diesem Angriff auf vier Transporter mit 50.000 BRT erhöhen.

Nordamerikanische Fliegerverbände drangen am vergangenen Tage unter Wolkenschutz in die Deutsche Bucht ein und griffen die Stadt Bremen an. Es entstanden Gebäudeschäden und geringe Personenverluste. In erbitterten Luftkämpfen sowie durch Flakartillerie wurden 33 feindliche Flugzeuge, davon eine grosse Anzahl schwerer viermotoriger Bomber, zum Absturz gebracht. Sechs weitere Flugzeuge verlor der Feind über den besetzten Westgebieten.

Ein Grossflugboot wurde gestern von deutschen Fernjägern über dem Atlantik abgeschossen.

In der vergangenen Nacht warfen feindliche Störflugzeuge planlos einige Bomben auf westdeutsches Gebiet.

Deutsche Unterseeboote versenkten in harten Kämpfen in Atlantik, im Mittelmeer und im Schwarzen Meer acht Schiffe mit 36.000 BRT, zwei Zerstörer, eine Fregatte und ein Unterseeboot. Ein leichter Kreuzer wurde durch Torpedotreffer beschädigt.

Ferner schossen unsere Unterseeboote fünf feindliche Flugzeuge ab, die zum Schutze der Geleitzüge eingesetzt waren.

Kratka poročila

Vigo, 30. nov. DNB. Tudi poglavar pravoslavne cerkve v Severni Ameriki metropolit Teofil je mnenja, da je ustanovitev moskovske sinode le običajen trik. Stalin je s primernim pritiskom svoje GPU postavil skupino škofov za lutke. Sovjetska vlada je hotela do končina uničiti pravoslavno cerkev in tega židovskega namena tudi sedaj ni opustila.

Zeneva, 29. nov. DNB. Notranji minister USA Ickes je očital Hearst - Patterson - Mc Cormickovemu tisku, da moti medsebojne odnose proti Nemčiji zvezanih sil, poroča strokovni novinarski list »World Press News«.

Algeiras, 30. nov. DNB. General Catroux se je vrnil v Alžir in je poročal disidentskemu odboru o svojih pogajanjih v Libanonu. Dejal je, da bi bila rešitev krize lahka, če se ne bi bilo vmešalo »inozemstvo«. Dobesedeno je izjavil: »To vmešavanje lahko smatramo za kršenje onih načel, za katere se borimo.« Catroux ve iz svojega prejšnjega udeleževanja kot generalni guverner Sirije in Libanona, da so bili Angleži oni, ki so hoteli tu izkluživati vse Francoze in s tem hoteli degaullovec. Lepi zavezniki!

Istanbul, 30. nov. DNB. Casopis »Yeni Sabah« piše, da bi bilo zelo zmotno smatrati, da je Turčija podobna kakemu poljskemu Sikorskemu, degaullovskemu odboru ali Benešu in da je možno za plačilo dobiti si turško pomoč. Turčija si prav nič ne želi, da bi jo kdo zapletel v vojno.

Milan, 30. nov. DNB. »Pripadniki židovske rase so inozemci. Med to vojno pripadajo sovražnemu državljanstvu.« S to jasno ugotovitvijo je postavil kongres v Veroni, kot poudarja »La Sera«, židovski problem na realno podlago.

Zeneva, 30. nov. DNB. Po vesti lista »Empire News« postaja v vsej Kanadi — in ne samo v francosko govorečih delih dežele — vedno bolj glasna zahteva, da mora Kanada dobiti lastno narodno zastavo.

tega, ker so nasnovne, organizirale ali pomagale pri nedavnih atentatih. 73 aretirancev je inozemcev, 53 izmed njih pa židov.

Poziv predsednika gen. Leona Rupnika za Zimsko pomoč

Sinoči je predsednik gen. Leon Rupnik imel po radiu govor Ljubljančanom

Ljubljančani!

Začenjam pokret za Zimsko pomoč. Namen mojega dobrodelnega zasnuka je:

Nihče ne sme biti brez dela brez lastne krivde, nihče ne sme stradati, če ne more delati.

V tem je zapopadena vsa moja zamisel. Za delo je treba sredstev, prav tako moramo skrbeti za ljudi, ki delati ne morejo.

Dobro poznam namere in misli dobrih, dobrosrčnih ljudi. Vem: nekateri že težko čakajo prilike, da se oddolže svoji socialni dolžnosti. Kajti tu ne gre za miloščino, tu ne gre za skromen milodar, tu gre za socialno dolžnost imovitejšega napram ubožnemu, ubožnemu brez lastne krivde. Teh dobrosrčnih ljudi je večina! Hvala Bogu! Manjšino bom dosegel z drugimi sredstvi, prav tako sem odločen zatreti vse, kar bi sicer oviralo mojo zamisel. Nikogar ne bo, na katerega vrata ne bi potrkalo vprašanje zimske pomoči. Za ta pokret sem postavil posebno organizacijo Zimska pomoč, ki ima dolžnost za vse nujne zimske potrebe pribaviti potrebna sredstva.

Vsega občudovanja vreden zgled imamo v Zimski pomoči Reicha. Ljubljančani! V tem pogledu ne bomo zaostajali. Časi so izredni. Izredni časi rode izredne potrebe, izredne potrebe zahtevajo izredna sredstva. Treba je teh izrednih sredstev, izredna sredstva pa dobimo samo po izredni poti.

Upam in trdno pričakujem, da boste to mojo namero vsi odobraval in vsi pomagali, da v vsakem oziru uspe: uspe gnotno, da bomo preskrbeli siromake, a uspe tudi moralno, da bodo pokazali imovitejši, pokazali neprisljleno in radodarno, da se čutijo za člane človeške družbe, da se zavedajo pomena evangelijskih besed:

»Bodite usmiljeni, da boste usmiljenje dosegli!«

Z božjo pomočjo grem na delo in vem, da bo imelo uspeh.

Četrta obletnica sovjet. napada na Finsko

Helsinki, 29. nov. DNB. Ponedeljski finški tisk je ves v znamenju četrte obletnice sovjetskega napada na Finsko 30. nov. 1939. Življenje na Finskem je bilo veselo in srečno, pravi »Suomen Sosialdemokratit«, do onega dne, ki bo ostal nepozabna v srečih in v možganih finskega prebivalstva. Šele takrat, ko je krvi željna orjaška zver z vzhoda zasadila svoje šape v nezaščiten telo Finske, nadaljuje list, smo lahko verjeli v prelom pogodbe. Takrat so zelo močno reagirale predvsem anglosaške države in so ožigale zločin Sovjetske Zveze. V nasprotju s takratno dobo se je v zadnjih štirih letih zgodila precejšnja izprememba v politiki nekaterih držav. Finska pa se spominja onega dne pred štirimi leti z zavestjo, da ima proti temu sovražniku z vzhoda le en sam cilj.

S kratkim presledkom so potekla štiri leta, kar je majhna Finska v neenaki bor-

bi z orjaško Sovjetsko Zvezo. Finska se bori s svojo sovjetsko sosedo za svojo narodno svobodo in neodvisnost. Bori se s tisto Sovjetsko Zvezo, ki stalno govori o svobodi malih narodov, pri tem pa si hoče zaslužiti malo Finsko, malo Litvo, malo Latvijo, malo Estonko itd. Spočetka so bile na strani male Finske simpatije Anglije in Amerike, ki sta obsojali krivičen sovjetski napad na miroljubni finški narod, pozneje, ko so postali Anglosasi in Amerikanci zavezniki, pa so te simpatije naenkrat ponehale, čeprav je bila Finska še vedno majhen narod, čeprav je bila miroljubna in ni imela druge želje kot v miru živeti. Finska in vsi drugi ogroženi mali narodi pa so spoznali, da bodo lahko ostali samostojni in svobodni le pod zaščito močne Nemčije, ki danes žrtvuje svoje najboljši sinove v borbi proti boljševizmu, najnevarnejšemu nasprotniku malih narodov in evropske kulture.

Vojna napoved Kolumbije Nemčiji - burka

Berlin, 29. novembra. DNB. Kolumbija je napovedala Nemčiji vojno. Diplomatski dopisnik DNB-ja dr. Siegfried Horn imenuje to vojno napoved burko, ki je bila uprizorjena s pomočjo za lase privlečene pretveze. On piše: Celotno kolumbijskem parlamentu so dvomili o trditvi zunanjega ministra, da je bila z napadom nemške podmornice na neko domačo obrambno ladjo kršena čast in varnost Kolumbije in so izrekli svoje mnenje, da govori mnogo podrobnosti o povi ameriške podmornice. Vojna napoved te južnoameriške države v resnici ni nič drugega kot posledica iz Washingtona izvajanega pritiska, pri čemer so igrali vlogo tudi notranjepolitični vzroki. Kratkotrajno, gre za domenično igro, pri kateri morajo iberoameriške države plesati po željah Washingtona. Državni tajnik Cordell Hull ni zastopil stavil Kolumbije nilenim sestrskim ro-

publikam za zgled, tako da so levo usmerjeni radikalni krogi v Venezueli že pričeli odgovarjajoče reagirati. Toda na izid vojne tudi na povelje USA sprejeto stališče Kolumbije ne bo prav nič vplivalo. Ono je zgolj značilno za metode, s katerimi ustvarja Washington svoje politične in gospodarske ameriške načrte.

Berlin, 30. nov. DNB. Führer je izrazil dr. Hachi ob peti obletnici njegove izvolitve za državnega predsednika svoje čestitke.

Antakya, 30. nov. DNB. Med debato v sirjskem parlamentu je izjavil zunanji minister Mardam Bey, da sirijski narod ni nakdar priznal francoskega mandata in da ne bo nikoli pripravljen pogajati se s Francozi na tej podlagi.

Führerjev glavni stan, 30. novembra. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Sovražnikovi sunki proti našim položajem na Perekopski ožini so ostali brez uspeha. Pri Nikopoljskem mostišču in v velikem Dnjeprskem loku so bili večeraj sovražnikovi napadi v splošnem nekoliko slabši. Močnejše napade so izvršili Sovjeti severovzhodno in vzhodno od Krivega Roga ter v vrdnem prostoru južno od Kremčuga. Pri uspešnem protinapadu je bilo uničenih ali zapljenjenih 30 topov.

Na prostoru pri Čerkasih se je povečala silovitost ogorčenih in izprememb polnih bojev.

Lastno napadalno podjetje zapadno od Kijeva je dovelo do nadaljnjih krajevnih uspehov.

V napadalnih in obrambnih bojih na področju pri Kijevu in Žitomiru so čete vojske in vojaške SS pod vodstvom generalnega polkovnika Hotha z gubljenim vojevanjem prestrele sovražne armade, ki so pričele s prodornim napadom in so jih vrgle s protinapadom nazaj proti vzhodu. Sovjeti so tamkaj v času od 9. do 28. novembra izgubili preko 20.000 mrtvih, 4800 ujetnikov, 603 oklepnike, 1505 topov, 1042 strojnih pušk, 275 metalecev min in 554 protitankovskih pušk.

Na bojišču pri Gomelu se nadaljujejo težki boji. Jugozapadno in zapadno od mesta so naše čete v hudih bojih prestrele napredujoče močne sovražne bojne skupine. Številni napadi severno od Gomela so se izjalovili. Pri tem je utrpel sovražnik vsled učinkovitega obrambnega ognja in silovitih protisunkov občutne izgube.

Jugozapadno od Nevela so zlo-mile naše čete z napadom žilav sovražnikov odpor in so ponovno osvojile ozemlje in naselja.

Na Murmanskem bojišču je posadka nekega nemškega oporišča v bojih iz bližine odbila sovražni napad. V letalskih bojih je bilo večeraj pri

dveh lastnih izgubah uničenih 49 sovjetskih letal. Major Rall, skupinski poveljnik neke jate lovskih letal, je izvojeval 28. novembra na vzhodnem bojišču svojo 250. letalsko zmago.

V južni Italiji je pričel sovražnik večeraj po siloviti topniški pripravi in podprt z močnimi letalskimi silami s svojim pričakovanim napadom na naše vzhodno krilo v dolini reke Sangro. Na ostalih odsekih so bili zavrnjeni krajevni napadi slabših sovražnikovih sil.

Po dokončnih ugotovitvah je bila pri napadu nemških torpednih letal na sovražno ladijsko spremuljavo dne 26. novembra pred alžirsko obalo potopljen še četrta velika ladja, tako da so se zvišale skupne sovražnikove izgube pri tem napadu na štiri prevozne ladje s 50.000 tonami.

Včeraj so vdrle severoameriške letalske jate v zaščiti oblakov v Nemški zaliv in so napadle mesto Bremen. Nastala je škoda na poslopih in manjše človeške žrtve. V srditih letalskih borbah ter od protiletalskega topništva je bilo sestreljenih 33 sovražnih letal, med njimi mnogo težkih štirimotornih bombnikov. Šest nadaljnjih letal je izgubil sovražnik nad zasedenimi zapadnimi ozemlji.

Nemški lovci za dolge polete so večeraj sestrelili nad Atlantikom neko veliko vodno letalo.

V pretekli noči so vrgla sovražna motilna letala brez načrta nekaj bomb na zapadno nemško področje.

Nemške podmornice so potopile v hudih bojih v Atlantiku, v Sredozemskem morju in v Črnem morju osem ladij s skupno 36.000 tonami, dva rušilca, 1 fregato in eno podmornico. Neka lahka križarka je bila s torpednim zadetkom poškodovana.

Nadalje so zbile naše podmornice 5 sovražnih letal, ki so ščitila ladijske spremuljave.

»Vsak teden zamude pomaga Japoncem«

Stockholm, 30. nov. DNB. Angleški tednik »Velika Britanija in Vzhod« je zelo nezadovoljen zaradi izostanka ofenzive proti Burmi. »Bilo bi mučno, če bi hoteli prikriti dejstvo,« piše tednik, »da se tako v USA kot na Kitajskem sprašujejo, čemu resno ne poskusimo znova osvojiti Burme. Splošno se je smatralo, da se bo že zdavnaj pričela širokopotezna akcija. Mi pa smo se omejili le na metanje bomb in na podjetja udarnih čet.«

Ti ukrepi pa po mnenju Amerikancev in čungkingjskih Kitajcev nikakor ne zadoščajo. Z obsirno ofenzivo je treba ponovno zavzeti Burmo. Zakaj

treba si je biti na jasnem, da vsak teden pomaga Japoncem ojačiti njihovo odporno silo.«

Žrtve potresa v Turčiji

Istanbul, 30. nov. DNB. V ponedeljek zvečer je objavila radijska poslaja v Ankari, da število smrtnih žrtev zadnjega potresa od pretekega petka stalno narašča. Trenutno znaša število žrtev 2719 mrtvih, 1084 težko ranjenih in 3321 lažje ranjenih. 1439 poslopij se je porušilo, 1570 pa jih je poškodovanih.

Večino teroristov tvorijo Židje

Pariz, 30. nov. DNB. »Matine« prinaša poročilo o uspehih borbe proti terorizmu na področju Pariza. Od 15. novembra dalje je bilo aretiranih 115 oseb zaradi

Prosiul atentator v rokah policije

Velik uspeh ljubljanske policije, ki je prijela zloglasnega atentatorja in škerlavajevoga pajdaša Milana Gojkoviča

Ljubljana, 30. nov. Ljubljanski policiji je uspelo ujeti Milana Gojkoviča, že od lanskega leta znanega atentatorja, ki je v družbi z atentatorjem Škerlavajem pobijal iz zasede ugledne ljudi v Ljubljani. Po svoji lastni izjavi je sodeloval pri različnih umorih. Vedno se mu je posrečilo, da je zabilal sled za seboj. Njegov pajdaš Škerlavaj se po vsej ver-

jetnosti neke skrivaj, Gojkovič pa je ostal v Ljubljani, bil aretiran ter doleten za internacijo. Policija se slušila ni, kaj vse je bil ta človek. Toda Gojkovič je sam pomagal k pojasnitvi. Tik pred odhodom transporta je ušel, a bil zopet ujet in tako se je pozornost policije osredotočila nanj. Sedaj so prišli njegovi zločini na dan; javnost je aretacijo z zadoščenjem vzela na-

znanje, ker so ji znani Gojkovičevi zločini. Iskala ga je že italijanska kraljeva policija, toda po vsem videzu z najmanjšo mero vne, kajti Gojkovič je bil ves čas kljub policijskemu progonu v Ljubljani. Sedaj je njegovega zločinstva vendare enkrat konec. Javnost pa je hvaležna ljubljanski policiji nad takim uspehom, ki je znatno doprinesel javni varnosti in redu.

Častna beseda Dušana Serneca

»Ne bo Te več na naše sejo Plenuma Osvobodilne fronte, Tebe, ki si bil vedno navdušen, delaven in prevdaren član tega važnega zbora v organizaciji OF.« (Dušan Sernec ob smrti dr. Antona Breclja.)

Bolj kot vsaka razlaga je zgovoren pričujoči dokument o zaslišanju inž. Dušana Serneca ob novem letu 1943.

I Z J A V A .

LVS 49/42

Podpisani izjavljam prpri svoji častni besedi, da sem vedno obsojal delovanje OF kot škodljivo slovenskemu narodu in njegovim koristim ter vzajem na znanje, da se ne izpusti na prostost pod izrecnim pogojem, da se bom vzdrževal slehernega delovanja v korist OF, KPS ali njej sorodnih organizacij ter da bom stalno na razpolago vojaškim oblastem in da bom istim javil vsako dejanje, ki bi ga zaznal, da ga je storil, kdo v korist OF ali njej sorodnih organizacij.

Vse svoje stvari sem prejel v redu.

Ljubljana 20. svečana 1943.

Dušan Sernec

Takrat je Dušan Sernec pod svojo častno besedo izjavil, da obsoja delovanje Osvobodilne fronte. Ta izjava, čeprav neiskrena, je bila razumljiva. Sernec se je pač zagovarjal. Toda njegova izjava vsebuje izrecni pogoj, ki

Kdo bo sedaj protestiral...

V osmem razredu uršulinske gimnazije je v protikomunistični uri gđ. predavateljica med drugimi protikomunističnimi grozodejstvi omenila tudi to, da komunisti pobijajo nedolžne otroke. Nenadno pa je neka učenka vstala in vihravo odšla iz razreda. Pozneje je govorila okrog, da steh laži ne more več poslušati in ko je slišala, da celo pobijajo nedolžne otroke, ni mogla več vzdržati in je odšla. Kot smo zvedeli, je predavateljica pričuden uro prinesla s seboj seznam pobitih nedolžnih otrok in ga vsenu razredu prebrala. Popolnoma dokazani so sledeči protikomunistični zločini nad nedolžnimi otroki:

6. aprila 1942 so v občini Mirmi komunisti pobili Kolenčev družino. Z očetom in materjo so ubili tudi 4letno hčerko.

17. aprila 1942 so v Kosezah v Ljubljani ustrelili na domu delavca Čuka Leonarda z ženo in 2letno hčerko.

22. aprila 1942 so v Ponovi vasi na krut način umorili na domu vso Jakopičev družino: očeta, mater, in štiri nedolžne otroke, 18letnega Jožeta, 17letno Anico, 11letnega Slavkoto in 9letnega Stefana.

7. junija 1942 so komunisti v gozdu pri St. Vidu pri Stični ustrelili 13letnega Zupantič Jerneja.

12. junija 1942 so odvedli v gozd 6letno hčerko že prej ubitega Mulca Jožeta iz Cerknice.

5. julija 1942 je poročal komandir Maks štabu bataljona Ljube Sercerja: »Danes smo ustrelili Miro Lampretovo roj. Rozman, bivajočo v Ljubljani, ter hčerko, staro okrog 4 leta. Zaplenili smo pri njej 1113 Lit.« — Kaj je storila 4letna hčerka? Če je sploh umestno ob komunističnih žrtvah spraševati, kaj so storile.

13. julija 1942 je bila pobita Lončarjeva družina v Borovnici. Ubila sta bila poleg očeta in matere tudi otroka Franc in Marija.

24. julija 1942 so komunisti odvedli posestnika Grudna iz Ulake pri Velikih Laščah skupaj z ženo in tremi otroki. Vse so poklali v gozdu pod Vintarji.

20. avgusta 1942 so odvedli 10letnega Viljama Pogačnika, sina umorjenega poljskega podžupana Pogačnika Feliksa. Vlačili so ga na vrvi s pogoj po gozdovih. Rešen je bil šele, ko je njegov čuvaj, na katerega je bil z vrvo navezan, padel v boju.

6. septembra 1942 so belokranjski komunisti ustrelili 15letno Marijo Virant iz Metlike skupno z njeno teto.

O božiču 1942 se je zgodil strašni pokol Mavsarjeve družine pri St. Rupertu. Ko so se ranjeni skušali rešiti iz gorečega gradu, so jih komunisti vrgli v ogenj in so živi zgoreli: oče, mati, sin Darko (znani športnik), 19letni Ciril, 17letna hči Marija, 14letni Petriček, 9letni Stanko. 23. marca 1943 je komunist Tominec ustrelil še 12letnega Vilka.

9. januarja 1943 je šel k sorodnikom v Polhov Gradec 11letni Josko Krajšek iz Dravlj. V Gabrju ga je ugrabil komandant Rihar Franc, ga oklofotal in odvedel na komando na Hruševu. Tam je bil deček 11 dni zaprt, nato ustreljen.

Tudi po 8. septembra letošnjega leta so se dogajali umori otrok, katerih tula ležijo kot tisoč drugih Slovencev po gozdovih in čakajo, da jih kdo odkrije in ugotovi njih imena.

nizmu, ne veže več nobena čast. To naj bi upoštevali tudi tisti, ki se tako radi potegujejo za vsakega komunistu in pretakajo solze, nimajo pa usmiljenja za toliko uničenih nedolžnih življenj.

Pri tem se spominjamo še, da so komunisti umorili tudi več nerojenih otrok z materami vred.

Od mnogih takih primerov najbolj kriči k Bogu po pravično kazen umoriteljice Ivanke Novakove iz Hrovače pri Ribnici. Dne 3. junija ponoči so komunisti vdrli v njen dom, ji uničili stanovanje, njo pa najprej do krvi pretepeli in nato odpeljali v gozd. Čeprav je bila noseča in je v sladkem umoranju pričakovala prvega otroka, je morala v temni noči sama kopati grob zase in za svojega otroka. Komunisti so jo najprej zadavili in ji nato s kolom razbili lobanjo. Njeno truplo so kasneje odkrili in ga ob spremstvu vseh vaščanov pokopali na domačem pokopališču.

Bog ve, ali je sedaj tista učenka, ki ima tako veselje za protestiranje, protestirala tudi proti dokazanemu pobijanju

Hrvatske ne bomo nikdar niti formalno priznali. Z njo bomo sodelovali samo v onih področjih, kjer smo mi v absolutni manjšini. Pa tudi tam ne lojalno in iskreno. Za sedaj moramo imeti dobre stike z nezadovoljnimi katoliki in muslimani, ker je treba v primeru potrebe kake sabotaže gledati na to, da jih izvrše katoliki in muslimani, da bi jih mi nato lahko svojcem prikazali kot nevredneže, s čemer bi mi pri svojcih samo učvrstili svoj položaj.

O razmerah v Črni gori in v vzhodni Bosni pravi tole:

»Nedavno sem bil v Črni gori ter sem videl »golačee«, t. j. slabo obložene ljudi, kapetana Gjuraskovića, heroja nad heroji. Samo njegova četa lahko razbije svojce polke. Vzhodna Bosna je danes bolj naša, kakor je bila kdaj koli poprej. Drina je danes manj meja, kakor kdaj poprej. Tam ni več Hrvatov, razen muslimanov po mestih. Te dni smo dobili poročilo, da je Foča končno v celoti priključena nam. Prav tako nam poročajo, da so naši vkorakali v Konjic.«

Tako je govoril Mile Sentič v Trebinju meseca julija 1942. leta.

Sklenjeni sporazum četnikov s svojiskim generalom Dalmazzo potrjuje tudi sam Dobrosav Jevdjevč v govoru, ki ga je imel pred četniki v Kninu v prvi polovici januarja meseca 1943. leta. Dobrosav Jevdjevč je v tedanjem svojem govoru dejal: Ko sem jaz pričel sodelovati s svojiskimi Italijani, Draža Mihajlovič ni odobral mojeg postopanja. Toda razvoj dogodkov je dal meni prav ter je Draža pozneje v celoti odobril moje politiko.

Obstoječi sličnega sporazuma za Črno goro je potrdilo tudi Glasilo Srbov v Ameriki »Srbobran« v šte. z dne 9. avgusta 1943, ko pravi: »Po zanesljivih poročilih je polkovnik Blagoje Gjukanović, član Mihajlovičevega štaba dosegel uspeh pri svojih pogajanjih z italijanskimi poveljniki.«

Hrvatski protesti proti postopanju II. savejskega armadnega zbora.

Proti omenjenemu zadržanju II. savejskega armadnega zbora je hrvatska

Beguncem in internirancem

Možje in fantje, ki ste se tekom sedanjega vojne zatekli v Ljubljano ali ste prišli iz internacije, pa zaradi razmer ne morete domov, za vas bo danes ob 5 popoldne duhovna obnova v frančiškanski cerkvi. Jutri ob četrti na sedem bo skupna sv. masa, kratak nagovor in skupno sv. obhajilo. Pridite!

»SVET« na sleherno knjižno polico!

Na Goriškem pa ne delajo tako

Vztrajni zagovorniki vsenarodnega komunističnega klanja na Slovenskem se izgovarjajo, češ da komunisti na Goriškem in Primorskem ne delajo tako kot na Dolenjskem. Da ne pobijajo duhovnikov in poštenih ljudi kot v Ljubljanski pokrajini. Ta stvar se je takoj pojasnila, ko je prišla na dan naredba komunističnega vodstva, da na Goriškem zaenkrat še ne smejo pobijati duhovnikov in drugih vidnih predstavnikov naroda, da komunistem tudi tam ne bo izgubil simpatij širokih ljudskih mas, kakor jih je izgubil v Ljubljanski pokrajini. Najnovejši dogodki pa kažejo, da tudi na Goriškem komunisti ne morejo dolgo vzdržati brez umorov. V nedeljo dne 28. novembra so v Vipavi pred domačo hišo ubili gospoda dr. Milčeta Petriča, vipavskega župana. Dr. Milčeta Petriča je bil slovenski župan, ki je prišel na to mesto šele po zlomu badoljevske vojske, torej kot zaveden Slovenec, namesto badoljevskega Italijana. Ze prej pa je celih 18 let v Vipavi in v vsej širni okolici držal pokoncu slovenski narodni življenjski narodno zavednostjo. Zato ga je badoljevska oblast večkrat preganjala.

Komunistem je na Goriškem pa še v tistem prvem stadiju, ko pobija vidnejše predstavnike naroda. Masovni pokolji ljudstva pridejo za tem, seveda če bodo prilike upodne. Tudi v Ljubljanski pokrajini je komunistem začel s pobijanjem vodilnih ljudi, bivšega bana, slovenskih županov, duhovnikov, končal pa je z masovnimi pokolji v Krmski jami, Ribnici, Kotčevski Reki, Mozlju itd. Vse seveda točno po navodilih komunističnega učbenika za izvajanje revolucije, ki ga je napisal komunist Neuberg, ki pravi: »Najprej je treba pomoriti voditelje

nedolžnih otrok. In če je je sedaj veselje do protestiranja minilo, ali ima VIII. razred uršulinske gimnazije toliko čuta za čast, da bo sedaj to protestirajočo deklino iz protesta vrgel iz svoje srede?

Savojske spletke na Balkanu

vlada vložila več protestov pri pristojnih italijanskih oblasteh deloma preko svojega upravnega poverjenika na Sušaku, deloma pa preko svojega poslanstva v Rimu. Vsi ti protesti so pa ostali večinoma brez učinka. Minister dr. Košak je dne 10. maja v Rimu osebno pojasnil delovanje II. savejskega armadnega zbora tedanjemu italijanskemu zunanjemu ministru grofu Ciano ter je zahteval, da mora italijanska vlada te razmere urediti v smislu obvez, ki jih je prevzela z Rimskimi sporazumi. Minister Ciano je pri tej priliki načelno pristal, da hrvatska državna uprava zopet prevzame civilno upravo v II. coni. Italijanska vojska se pa omeji samo na vojaško zavarovanje obalnega pasa. V Rim je bil takoj tudi poklican poveljnik II. savejskega armadnega zbora na Sušaku general Roatta ter so mu bile sporočene hrvatske zahteve. General Roatta je na te zahteve pristal pod pogojem, da mora hrvatska vlada pristati na uporabo četnikov, ki so po sklenjenih sporazumih s njimi, pod italijanskim poveljstvom, za vojske nastope v sestavi italijanske vojske.

Zagrebski sporazum. Četniki postanejo »Milizia volontaria antikomunistična (Prostovoljna protikomunistična milica).

Na tej osnovi je prišlo do pogajanj med zastopniki hrvatske vlade in italijanske vlade. Sklenjen je bil končno sporazum ter podpisan 19. junija 1943 v Zagrebu. Zaradi podpisa sporazuma v Zagrebu se ta sporazum imenuje tudi »zagrebski sporazum«. Po tem sporazumu je hrvatska vlada znova prevzela civilno upravo ter tudi vzdrževanje javnega reda in varstva v II. coni, pristati je pa morala, da se bodo četniki lahko v bodoče, ki se od tedaj dalje kmenujejo »Milizia volontaria anticomunistica« — Prostovoljska protikomunistična milica, uporabljali za vojaške nastope proti komunistom in to pod poveljstvom savejske italijanske vojske. Ti pa morajo priznati hrvatsko državno vodstvo, hrvatske zahteve in hrvatske oblasti, na kar je savejska italijanska stranka izrecno pristala.

S podpisi se skušajo oprati

Iz Višnje gore nam sporočajo, da trgovca Omahna bode resnica v oči in zato se silno razburja zaradi našega članka o njegovi ženi. Kljub dokazom si upa trditi, da je njegova žena pri vsej stvari nedolžna, da je članek le goło obrekovanje ter dolži različne domačine za pisce članka itd. Zdaj je začel zbirati podpise po Višnji gori in okolici, s katerimi hoče dokazati njeno nedolžnost. Ker terorizirajo Višnjo goru komunistični tolčovi in ker ima Omahen z njimi dobre zveze, mu seveda ne bo težko nabrati podpisov. Kdo bo pa te prišljene podpise upošteval, je pa drugo vprašanje. Razumljivo je, da bo vsakdo rajše podpisal, kakor se pa izpostavil jezi g. Omahna in njegovih priganjačev.

Vprašamo pa javno vse zagovornike gospe Omahne, kako je to mogoče, da si upa in sme g. Omahen v Višnji gori, ki je zasedena od komunistov, očitno dokazovati, da je njegova žena proti komunistom? Saj komunisti z vsakim nasprotnikom na kratko obračunajo, Omahnu in njegovi ženi pa niso in ne bodo storili ničesar.

Ali ni končno vsa zadeva okrog gospe Omahne komedija, ki ji nasledje neumni ljubljanski kalini?

Krivi preroki

Mi pa verujemo Kristusovim besedam in zato mislimo, da je čudno in smešno, da sta šele gospod Miller in njegova prerokinja z vsemi svojimi pristaši vred prejela pravega Svetega Duha, brez katerega je moralo ubogo krščanstvo celih 1900 let tavati v zmotah. Vizija! Kateri vir je zanesljivši: Vizija farmarja, ki se je motil, in njegove prerokinje, ki se je v srčni stiski zotekla na skrite poti, ali pa splošno verovanje krščanskih stoletij z vsemi učenimi in svetimi ljudmi, ki so rasli na nedrih matere Cerkve, Sklicevanje računarija Millerja in njegove Ellen na »svojega« Svetega Duha je pač ponesrečeno.

Saj ne trdimo, da Sveti Duh ne bi mogel delovati tudi v pristaših drugih ver, ali da ne deluje. Mislimo, da je pobožno življenje krščanskih oseb, pa tudi drugih, njegov učinek. Zaradi vsega, kar po krščanskih resnicah s čistim srcem verujejo in doživljajo, in kjer jih ne vodi zavestno nasprotovanje in upiranje božjemu glasu, jih spoštujemo kakor vse pobožne in dobre ljudi, ne da bi jih priznavali za vir in ravnilo krščanske resnice. Kjer pa vidimo jasno nasprotovanje verovanju apostolske Cerkve, rajše mislimo na zmoto kakor na zlobo, ter upamo, da je, in želimo, da bi bila samo zmota. Zmota kot orožje pa za vračamo z apostolsko odločnostjo.

Ako kak Miller po »svojem« Svetem Duhu izjavlja: »Svetiče je svete, pa svoje besede potem zaradi vizije tiste Ellen spreminja in pravi, da je »njene« Sveti Duh a je j povedal: »Svetiče je nebor, potem je to res čudno. In ako se potem tej dvojici skupen »popravljenic« Sveti Duh obrača proti Splošnemu Duhu krščanskih stoletij, nas tak nauk še vselej ne more prepričati. Če tudi nam »njene« Sveti Duh prerokuje dan in uro, ko je Jezus samo rekel, da »za tisti dan ali uro pa ne ve nihče« (Mk 13, 32), se vendar rajši držimo Jezusovih besed. In ako se »njene« Sveti Duh zopet popravlja in prav skromno samo približno prerokuje bližnji čas zadnjega prihoda, dasi je sam Jezus izjavil: »Ne gre to vam, da bi vedeli čase in prilike, ki jih je Oče pridržal svoji oblasti« (Dej. ap. 1, 7), nam je vendarle jasno, kje je za nas bolje.

Načelno se nam zdi umestno vprašanje, kak smisel ima takšno ugibanje sploh za vero? Zdi se nam, da je vse le gola spekulacija, bolesta potreba, razburjati duše, zvito neroden poskus odvračati ljudi od krščanskega duha. Čemu bi drugače služilo tako plehko prerokovanje o koncu? Konec pride, pride tudi sodba, a za krščansko življenje je pač vseeno, pridejo li poslednje reči za posameznika malo prej ali malo pozneje, pridejo li za koga z njegovo gotovo bližino (dasi ne izračunljivo) smrtjo, ali pa šele s splošnim zlomom vseh stvari in reči. Kristusova vera nas uči, da bi verovali v obetno končno odrešenje, ne da bi radovedno silili v tajnosti sklepov. Ona nas uči Bogu spoštljivo služiti in se lotiti praktične naloge — »vere, ki deluje po ljubezni« (Gal 5, 6), delati »dokler je dan« (Jan 9, 4), da bi prišlo kraljestvo božje v nas in se resnično ustvarilo v naših soljudeh.

Je li za religiozno resnobo življenja in za versko upanje res tako važno, vedeti, se bo li naše življenje končalo prej ali slej, in pridemo li na tak ali drug način do cilja večnosti? Naš konec na tem svetu pride vsekakor skoro. Za zvečanje je pač vseeno, pojdemo li vsi zapored od tod, kakor so hodili pred nami drugi doslej, ali pa nas zagradi vse skupaj plaz in nas odnese. O tej dvojni možnosti je Pavel izjavil, da je to pač vseeno za naše bistveno življenje. (1 Tes 4, 15.) Mi morda upamo, kakor je takrat tudi on upal, da ne umremo, a mi ne zamedimo pravi ničesar, ako umremo predem—pride sodni dan. Najbrže res umremo prej; naša smrt je odrešenje za višjo stopnjo. Tako verujemo, tako upamo.

Taka vera ima resnobo in tolažbo obenem. Resnobo za posvetno mišljenje: »Neumnež, to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe.« (Lk 12, 20.) — Tolažba za ljudi z živo vero: »... dvignite glave, zakaj vaše odrešenje se približuje.« (Lk 21, 28.)

(Dalič)

V vsako hišo »SVET«

Čiščnne po šolah

Na drugi moški meščanski šoli v Ljubljani (Bežigrad) so bili dne 20. novembra t. l. iz šole izključeni učenci II. a razreda zaradi komunističnih nemirov in izgovorov.

Miklavž je v zadregi...

Da bo kupil roman z 200 slikami

»IVANHOE«

se je že odločil

Ne ve pa, ali naj kupi v polplatno vezano izdajo za 45 lir ali v celo platno vezano in na najboljšem papirju tiskano izdajo za 80 lir

Pomagaite mu vendar!

Prvo veliko darilo za Zimsko pomoč

Ljubljana, 30. novembra.

Sinoči je pokrajinski prezident, div. general Leon Kupnik, genil vse prebivalstvo s svojim, iz skrbnega srca izvirajočim povabilom, naj vsakdo po svojih močeh prispeva za Zimsko pomoč našim brezdomcem, sirotam, vojnim žrtvam in drugim podpre potrebni in pomoči vrednim.

Davi je gospod prezident že sprejel poklonitev uradništva Zimske pomoči s predsednikom svetnikom Nartem Velikonjem na čelu, ki mu je poročal o predpripravih za veliko, človekoljubno akcijo.

Že ob prijaznem slovesu od gospoda prezidenta od deputacije so pa k njemu pristopili predstavniki Združenih papirnic Vevče, Gorice in Medvode dd., pred-

sednik gospod Avgust Jenko z direktorjema gg. dr. Krofko in inž. Guzeljem, ter mu izročili za Zimsko pomoč 200.000 lir z zagotovilom, da naše ugledno industrijsko podjetje smatra za svojo dolžnost brez odlašanja takoj po svojih močeh prispevati za tako potrebno, obenem pa tudi za tako plemenito akcijo.

Najtoplejši zahvali gospoda prezidenta velikim dobrotnikom dodajamo še javno priznanje in zahvalo Zimske pomoči z ugotovitvijo, da je ta nagla, res mecenasta podpora najučinkovitejši zgled vsem premožnim in tudi manj premožnim slojem, kako naj se zavedajo svojih socialnih dolžnosti in kako naj naglo upoštevajo sinoči izrečeno geslo gospoda prezidenta za Zimsko pomoč: Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!

Črni borzi bije dvanajsta ura

Poleg drugih nadlog nas je vojna osrečila tudi s črno borzo in njenima zvestima pajdašicama: prekupčevanjem in verižništvom. Skraja so cetele te smrdljive cvetke le v temi in so uganjale svoje nečedno početje po zakonitih krivih in kavarneah. Roka pravice je večkrat trdo zgrabila v te vrste in dela pokoro za varnimi zapahi še danes marsikdo ter premišlja o svojih protičloveških grdobijah. Že zdrava pamet — da kar molčimo o čuti časti — bi narekovala njihovim pajdašem, da knejo s svojih krivih polov. Nikakor ne! Na obsojenčev mesto sta planila dva, po moškem je nadaljevala ženska isto umazano obrt. Lahko bi postregli kar z imeni. Tako se je samo še podražilo blago, češ, riziko se je zvišalo. Zdelo se je, da bije oblasta blazen boj z nepokončljivim zmagom, kateremu zraste namesto ene osekane glave kar sedem mlajših in požrejših glav. Po razsulu Bado-glieve vojske in po begu njegovih podkupljivih oblastnikov, ko so imela oblastva drugod polne roke dela, pa se je ta golazen ne le upala na svetlo, javno pri belem dnevu so se sklepane kupčije in se na debelo tovorilo in javno prodajalo prepovedano blago, kakor da ni več za-

konov, ne oblastev. Ko glas vpijočega v pušavi so se izgubili uradni opomini. Kar leze in gre se je vrglo na lov za nedovoljenim dobičkom in trdnem prepričanju, da se tudi sedaj ne more izkrmur ničesar hujega pripetiti, kakor kratak dopust za oddih na javne stroške.

Povemo vam pa jasno in na ves glas: v strahotni zmoti ste! Podobni ste tistim nespametnim meščanom davnega objestnega mesta Vrbe, ki v svoji nespameti niso poslušali možička, opominjajočega jih k pokori in grozečega jim, da bo odprl pipo na sodku, ki ga je nosil s seboj. Se smejali so se mu in ga zasramovali. Celo, ko je že odprl pipo in so začeli butati valovi ob hišo, so ljudje rajali nanj, seleč se v višje prostore, dokler jih ni zagnilo sedanje Vrbsko jezero.

Ljudje božji, meščani! Ne pustite se motiti po njihovem malopridnem zgledu in se streznite, dokler je še čas! Naravnost vam povemo: tudi črni borzi bije dvanajsta ura! Kakor so nam zaupali na najpristojnejšem mestu, je tisti dan pred nami, ko bo potrkala trda in neizprosna roka pravice na vsaka in tudi vaša vrata in težila od vsakogar obračun, od mnogih krivcev pa glavo.

Razglas pokrajinske uprave o oblačilnih izkaznicah

Oblačilne izkaznice, ki so bile razdeljene na področjih zunaj mesta Ljubljane, zaradi nastalih neredit in v nekaterih predelih pokrajine, niso v posesti upravičencev in se lahko z njimi okorišajo neupravičene osebe.

Da se dožene pravo stanje in odpravi nepravilnosti odredjam:

Oblačilne izkaznice, izdane po naredbi št. 203 dne 1. novembra 1942, Sl. l. 69-42, in podaljšane v naredbu 93 z dne 31. septembra 1943, Sl. l. 77-43, so veljavne samo s potrdilom okrajnega glavarstva, mestne občine ljubljanske oziroma občine v smislu te navedbe.

Imetniki oblačilnih izkaznic morajo le-te predložiti v potrditev tako, da se nanje pritise uradni pečat in s štampiljko označi datum vidiranja.

Potrditev izvršijo za upravičence s področja mesta Ljubljane mestni preskbovalni urad, s področja občin Dobrova, Polhov Gradec, St. Jošt, Horjul-Log, Brezovica, Tomišelj, Preserje, Bravnica-Rakitna, Ig, Šmarje, Rudnik, Dobrunje, Polje, Rovte, Hotedrske, Logatec, Planina in Rake, dotične občine, na ostalem področju pa okrajna glavarstva sama.

Izkaznice brez tege potrdila se od dneva objave te uredbe ne smejo več sprejemati in izvrševati.

Kršitev prednje odredbe se kaznuje po uvodno označeni naredbi.

Karbid za obrtnike in industrijo

One interesente, ki so prejeli nakazila za karbid pri tvrdki Breznik, ki ga pa niso mogli nabaviti, ker je zaloga pošla, opozarja Pokrajinski gospodarski svet, da je nova zaloga došla. Upravičenci naj dvignejo karbid najkasneje do 10. decembra 1943. Po tem dnevu stari, še neizkoriščeni boni izgube veljavni.

OBVESTILA PREVOZA V LJUBLJANI

Cene živlom

Cene živlom, nakazanih trgovcem za december, ostanejo neizpremenjene.

Nakazila riža trgovcem

Trgovci, ki so prejeli nakazila za riž, naj ga dvignejo v Rižarni po naslednjem abecednem redu: 1. dec. črke A—J, 2. decembra od K—M, 3. dec. od N—S in 4. dec. od Š—Z.

Razdeljevanje kostanja za otroke

Od 1. do 4. t. m. se bo razdeljeval kostanj za otroke do 9 let starosti in sicer po 1 kg na osebo proti izročitvi odrezka št. 7-7 decembrske dodatne živilske nakaznice za mladino do 9 let starosti (nakaznica GMA in GMB) po sledenjem razporedu: 1. t. m. upravičenci z začetnico A—E, 2. t. m. F—K, 3. t. m. L—R in 4. t. m. S—Z.

Kostanj bodo razdeljevale naslednje tvrdke: Gospodarska zveza (Majstrova ulica) Kmetijska družba (Novi trg), Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev (Vodnikov trg), Nabavljalna zadruga drž. železničarjev (Cesta soške divizije), I. Delavsko konzumno društvo (Kongresni trg) Gospodarska zadruga (Bleivseva cesta).

Prodajna cena za kostanj na drobno je določena na 13,25, za maroni pa 14,45 lir.

Prodaja krompirja

Od 1. do 6. decembra 1943 bodo prodajali po 2 kg krompirja na odrezek številka 4-4 in 5-5 živilske nakaznice za nabavo krompirja sledeči trgovci: Gregor, Tirševa; Konzumno društvo, Vič; Kmetijska zadruga, Majstrova; Šarabon, Zaloška; Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev, Vodnikov trg; Niklsbacher, Tirševa; Jelačin, Aškerčeva; Zaplatil, Galjeva; Kačar, Vodnikov trg; Skupna na-

Za današnji dan

Koledar

Sreda, 1. grudnia: Eligij, škof; Natalija, sveta žena; Nalun, pre-rok; Kandida, mučenica.

Četrtek, 2. grudnia: Bibijana, de-vice in mučenica; Evazij, škof; Blanka, kraljica; Adrijana, mučenica.

Dramsko gledališče

Cvetje v jeseni. Red A, Ob 16.30.

Operno gledališče

Netopir. Red Sreda, Ob 16.

Kino Matica

»Veleturiste«. — Predstave ob 15 in 17.30.

Kino Union

»Da bi bil vsemogočen«. — Predstave ob 15.30 in 17.30.

Kino Sloga

»Ljubavna komedija«. — Predstave ob 15 in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Babovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

bavna in prodajna zadruga, Tirševa; Smrkolj, Vošnjakova; Gospodarska zadruga, Tirševa; I. delavsko konzumno društvo, Kongresni trg; Pezdri Rado, Vodovodna cesta; Slamberger Fani, Središka; Mahnič Josip, Zaloška; Mencinger Stefan, Šmartinska; Pengov Osvald, Karlovska cesta; Leskovic Meden, Jurčičev trg; Mežan Janko, Medvedova ulica; Martinc Franja, Tirševa; Bartl Henrik, Rožna dolina, Predjamska; Pečnik Stan-ko, Tirševa (preko bloka); Lubšina Franc, Tržaška; Vodnik Viktor, Zapuže (preko bloka); Mohar Franc, Celovška cesta; Pezdri Ivan, Gradišče; Vrhovec Franc, Jernejeva ulica; Adamič Marija, Bohoričeva ulica; Marinko Terezija, Prisojna ulica; Mužina Alojzij, Zgornja Šiška.

Prodaja se bo vršila po sledečem redu: 1. t. m. črke A do D, 2. t. m. E do I, 3. t. m. J do N, 4. t. m. O do S ter 6. t. m. T do Z in zamudniki.

Odrezke odrežejo trgovci.

Opominjamo vse upravičence, da kupijo krompir v označenih dneih, ker ga po tem roku ne bodo mogli nabaviti na odrezke številka 4 in 5.

Želatina za modistke

Pokrajinski gospodarski svet opozarja, da se bo nakazovala modistkam na podlagi predloženega seznama prošnji Združenja industrijev in obrtnikov (obrtini odtok) mesečno želatina za apreturo klobukov. Boni za nakup želatine se morajo dvigniti za mesec december v uradu Pokrajinskega gospodarskega sveta, soba 12, v dneih 3. in 4. decembra, dodeljena količina želatine pa prevzeti najkasneje do 7. decembra t. l. pri Gospodarski zadrugi mizarjev v Ljubljani, Wolfova ulica 12 (dvorišče).

Kupujte lep pustolovski roman

»Ogenj divja«

ki ga je spisal J. A. Curwood, in ki je izšel v »Slovenčevi knjižnici«.

V kratkem bo izšel znameniti roman Z. Košutičeve

»Z naših njiv«

POIZVEDOVANJA

Zgubila sem nakaznico za kurivo štev. 07087. Najdite jo prosim, da mi jo vrne na naslov Fabjan Marija, Sv. Petra cesta 21.

»SVETU« je bogato pisana bereda

NAROCITE „SLOVENEČEV KOLEDAR“

dokler je še čas!

Koledar bo najlepša knjiga na našem knjižnem trgu!

Dnevne novice

Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 3. decembra. Skupna adoracija (ob 4), meditacija (ob 5) in konferenca. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vljudno vabljeni. — Vodstvo.

Umrla je ga. Cizelj-Allesch Dora, učiteljica I. dekliške ljudske šole. Učenje so vabljeni, da se udeležijo pogreba v sredo, 1. decembra (zbera naj se ob 13.45 na Zalah) in maše zadušnice v soboto, 4. decembra, ob 8 v cerkvi sv. Jakoba. Upraviteljstvo.

Iskrucelje — Novi (Turjaški) trg 5, 8. 1. decembra začnemo poučevati dijake, ki nimajo šolskega pouka, in jih pripravljati privatno čez dva razreda srednje šole. — Ljudskošolski otroci doba pri nas učno pomoč in nadzorstvo: dopoldne ali popoldne. Honorar zmeren. Vpisovanje dnevno: dopoldne in popoldne. Vabimo: diplomirani filozofi.

Nalivna peresa, boljša, dobro ohranjena kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka EVE-KEST. Prešernova 44.

Akademikarke-ki uporabite svoj prosti čas za vsestransko praktično trgovsko-gospodarsko izobrazbo. Predmeti: strojeopisje, stenografija, knjigovodstvo, korespondenca, jezik itd. vsakomur koristno služilo v zasebnem ali javnem poklicu. — Novi tečaj prične 3. decembra. Podrobne informacije in prospekte daje: Trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Domobrankska 15.

Učite se strojeopisa! Novi eno-dvo- in trimesečni tečaj — dnevni in večerni — prične dne 2. decembra. — Največja moderna strojeopisnica: raznovrstni pisalni stroji. Desetprstna učna metoda. Pouk je dopoldne, popoldne ali večer, učne ure po želji obiskovalcev. Praktično znanje, vsakomur koristno! — Učnina zmerna. Vpisovanje se vrši dnevno. Na razpolago brezplačni novi prospekt. — Posebni tečaj tudi za stenografijo, knjigovodstvo, korespondenco, jezik itd. Izbra predmetov po želji. Priporočljivo tudi dijakom-injam vseh let visokošolskega programa. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Domobrankska 15.

»Dravska roža«

prelepa bajka JOZETA TOMAZIČA
125 slik. Vez. L 38.—, broš. L 20.—
Dobi se v vseh knjigarnah
Najlepše Miklavžovo in Božičkovo darilo

Naknadno vpisovanje v trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobrankska 15, za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in za Višji trgski tečaj se vrši naknadno še vsak dan za črne dijake inje, ki zaradi izrednih prilik doslej še niso mogli obiskovati šole. — Na razpolago brezplačen prospekt. — Ravnateljstvo.

Opozorilo! Staršem onih dijakov in srednjih strokovnih in meščanskih šol, ki letos nimajo rednega pouka, nujno svetujemo, da ne puščajo svojih otrok brez dela. Vpišite jih v tujaknji korepetitorji »Napredek«, ki redno in nemoteno pripravljajo dijake inje za vse šole in razrede, za vse ali posamezne predmete in tudi jezike. Posebni tečaj matematike. Najlepša prilika za uspešno redno šolanje dijakov-inj. Poseben oddelek tudi za privatne izpite. Pouk je priznana najboljši zaradi odlične organizacije in se vrši v ločenih skupinah za vse razrede in to v središču mesta na Kongresnem trgu. Zahtevajte prospekt. Vodstvo specialnih instrukcij, Kongresni trg 2-11.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojeopisa, stenografije, knjigovodstva, korespondence, jezikov itd. Temeljiti pouk za praktično trgovsko-gospodarsko udejstvovanje v zasebnih ali javnih uradih-pisarnah. — Novi tečaj — dnevni in večerni — prične 3. decembra. — Izbra predmetov po želji. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učnišče »Christofor učni zavod, Domobrankska 15.

Opozarjamo, da je letos vsakomur omogočen obisk rednega Večernega trgovskega tečaja, ker se vrši pouk v dveh oddelkih: v zgodnjih popoldanskih urah, ko obrati pojevali ali pa v poznih popoldanskih urah. Temeljiti pouk vseh strokovnih predmetov: knjigovodstvo, korespondenca, trgovstvo s pravom, računstvo, nemščina, stenografija, strojeopisje. Izbra predmetov po želji. Učnina nizka. Vpisovanje dnevno. Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-11.

Za Miklavža!

Najlepše darilo bo ilustriran

»MARTIN KRPAN«

in kolekcije »Slovenčeve knjižnice«.

Državna I. mešana meščanska šola na Viču v Ljubljani obvešča učence in učiteljstvo, da se bo 30. novembra spet pričel šolski pouk v vseh tretjih in četrtnih razredih. Pouk bo v Zavetišču na Viču; vsak dan dopoldne imata pouk četrta razreda, III.b ob ponedeljkih, sredah in petkih, III.a pa ob torkih, četrtnih in sobotah. Pričetek pouka za ostale razrede bo objavljen v nedeljo pri šolski maši, h kateri so dolžni redno prihajati vsi učenci in učence. — Ravnateljstvo.

Gospodje z akademsko izobrazbo! Ne pozabite, da je za vas danes ob 18.15 pri Križankah rekolekcija. Jutri ob 6.30 pa istotam skupno sv. obhajilo in maša.

Sv. Miklavž bo obiskal šolsko mladino v nedeljo, 5. decembra, ob 3 popoldne v samostanski dvorani v Šiški.

Rokodelski oder. »Nebeška storija« je naslov ljubki igrice, ki bo uprizorjena na Miklavževem večeru na Rokodelskem oderu. Zatem »bo nastop av. Miklavža s spremstvom, ki bo obdaril prijatelje. Pričetek bo v nedeljo ob 3 popoldne. Darila se sprejemajo v soboto od 9-13 in od 14-19; v nedeljo pa od 9 do pričetka predstave v pisarni Rokodelskega odra, Petrankova 12-I.

STARŠI!

»MOJA MLADA LETA«

Uredila Krista Hafner, Opremil arh. V. Gajšek.

KRONIKA OTROKA

OD ZIBELI DO KONČANE LJUDSKE SOLE!

Oglejte si jo brezobzorno!

»LJUDSKI KNJIGARNI V LJUBLJANI«
PRED SKOFIJO 5 — MIKLOŠEVA CESTA 5

Miklavžev večer v frančiškanski dvorani. Sv. Miklavž bo letos obiskal in obdaroval pridne otroke, pa tudi odrasle v frančiškanski dvorani v nedeljo, 5. in v ponedeljek, 6. decembra, obakrat ob 4 popoldne. Vstopnice in vse informacije dobite od srede, 1. decembra, dalje od 9-18 v Škrabčevi sobi — na koncu frančiškanskega pasaže v I. nadstropju.

Nova mladinska knjiga Racko in Laja in Moje Pokrajenje v knjigarni Žatek, prehod nebotičnika.

Obvestilo. Uprava državnih gledališč Opero in Drame se je preselila iz dramskega gledališča v nove poslovne prostore v Ulici 3. maja 11, pritličje, desno.

Uprava državnega gledališča v Ljubljani kupi pohištvo za opremo pisarniških sob in klubskih garnituro. Ponudbe na upravo gledališča. Ulica 3. maja 11, pritličje, desno.

Važno za vojne invalide. Po odločbi šefa pokrajinske uprave v Ljubljani VIII 4568-1 z dne 19. 11. 1943 naj vojni invalidi, ki imajo pravico na dobavo ortopedskih čevljev in ki jim čevlje izdelava državna, protezna delavnica v Ljubljani, namesto zdravniškega priporočila, predpisane po čl. 2 navedbe št. 26 o izdelovanju in nakupu ter popravilu čevljev z dne 20. 10. 1943 (Služb. list 88), predložijo svojemu občinskemu uradu potrdilo o invalidnosti, na kar jim bo domača občina lahko izdala nabavnico za označene čevlje. To občinsko nabavnico naj vojni invalidi potem predložijo v pisarni prototne delavnice v Ljubljani.

Prvi simfonični koncert

V ponedeljek zvečer je bil v veliki unionski dvorani prvi koncert povečanega radijskega orkestra pod vodstvom Draga Marija Šijanec. Orkester je igral Mozarta in sicer Simfonijo 39 v es-dur, dve ariji iz »Figarove svatbe« ter Haffnerjevo Serenado.

Od prvega dela sta bila najboljša Andante in Finale, v zadnjem delu pa je bil izvrstno podan Rondo in je zlasti naš violinski virtuos Rupel veliko pripomogel, da je ta del skladbe našel pri občinstvu globok odmev.

Višek večera je bil, ko je zapela sopranistka Valerija Hlebalova ariji iz »Figarove svatbe«, in sicer Kam presladi so šli trenutki in Sam ne vem, kaj godi se z mano. Občinstvo jo je nagradilo za lepo izvajanje z burnim aplavzom, kar je v resnici tudi zaslužila.

Občinstvo je dvorano napolnilo popolnoma in tako pokazalo, da bo podpiralo prizadevanja naših godbenikov kakor lansko leto in pričakuje, da bo tudi orkester dajal stvari z isto vestnostjo kakor lansko leto.

KULTURNI OBZORNİK

Roman iz afriškega življenja

Stuart Cloete, Kolesa se vrtijo. Naša knjiga 22. Prevedel Avgust Petrišič. Opremil arh. Vlado Gajšek.

Zgodovinski roman pisatelja Stuar-ta Cloeteja »Kolesa se vrtijo« zaminitivo popisuje skoraj na štiri sto straneh življenje Burov, nizozemskih kmetov, ki so se bili naselili v Južni Afriki v 17. in 18. stoletju ter se pomešali z Nemezi in francoskimi Hugonoti. Buri so zbežali iz Kapske kolonije proti severu, ker niso bili zadovoljni s tedanjim angleško vladno v Južni Afriki. Iako se dejanja v romanu dogajajo vprav pred dobrimi sto leti, kajti ta beg se je dogajal med leti 1850 do 1840. V krvavih bojih s Kafri, posebnim zamorskim plemenom, in z Zuluj, ki so med njimi najbolj bojevit, so potem na severu ustanovili svobodne kolonije, ki pa so jih Angličani kasneje v znani burski vojni od leta 1899—1901 zavzeli in iz vseh pokrajin ustanovili Južnoafriško unijo.

To popotovanje Burov v severnejše predele Afrike je vsebina romana »Kolesa se vrtijo«. Naslov je pač povzet po vohoz, kajti Buri so popotovali na vohoz in vozili s seboj vse: žene in otroke in vse premično premoženje,

kar se je dalo odpeljati. Vodila sta jih Hendrik van der Berg in Paul Pieters, a nista potovala skupaj, da so imele njihove številne črede dovolj krme. Oba sta poveljevala močnemu oddelku in jahala proti severu v sobjubljeno deželo Kanaan, kjer sta mislila, da se cedi mleko in med, ter se hotela tam za stalno naseliti. Med drugimi pomembnejšimi možni je bil tudi Johan-nes van Roenen. Ta je imel hčer Sannie, ki je bila med vsemi burskimi dekletki najlepša in je postala glavna junakinja v zgodbi, ki se je dogajala med voditelji pohoda na sever. Vanjo se je zaljubil Hendrikov sin Herman, pa tudi oče jo je tako rad videl, da jo je sklenil vzeti za ženo, kajti bil je že vdovec, pa je bil čim bolj potomstva, da bi bil njegov rod čim večji in čim močnejši. Ko je oče spoznal ljubezen med Sannie in sinom Hermanom, se je odločil, da po svetopisemskem zgledu »žrtvuje« sina, da bi dosegel svoje namene z dekletom. In res, nekega dne, vprav ko se je vračal Herman od Sannie, s katero je bil zunaj taborišča, ga je oče iz zasede ustrelil, v taborišču pa je dejal, da se je bila zgodila nesreča...

Kamu nato se v resnici poroči — po tamkajšnjih navadah seveda — s Sannie in ta mu kasneje rodi sina in bo-

lešno hčer, potem pa nič več. To je bila prva kazen za njegov umor lastnega sina. Ne dolgo zatem pride Herdman v namišljeno objubljeno deželo pod gorami, v območje velikih rek, ki so napravljale deželo v resnici za nekaj časa rodovitno. Že v nekaj letih pa se pokaže tudi slaba stran tega Kanaana: nastopijo povodnji, pa zopet sni, mrejo ljudje in živina začne poginjati za različnimi kužnimi boleznimi. Kraju začne celo groziti Kafri, ki jih je bil že na poti pregнал in pobil, a jim znova začne doliti velike črede burskih goved. Ali stari, ponosni voditelj noče videti nesreče, Bog ga je udaril z zaslepljenostjo in nebržnostjo, čeprav ga sin Pavla Pietersa, veliki lovec in junak Zwart Pieters resno svari pred bližajočo se nevarnostjo.

In kakor bi še ne bilo dovolj nezgod — mladi Pavel Pieters mu celo odpelje ženo Sannie. Ta, sporazumno z njim ubeži od moža, ki ga je mrzlo in silno sovražila, ker je vedela, da ji je umoril ljubljene Hermana. Sedaj začne osobni Herdman in vse kriplje lov za ženo in ugrabitjem, toda brez uspeha. Ko se mu namesto Sannie posreči uloviti in ubiti — čaplo, se tudi sam po nesreči nevarno rani v nogi in dan kasneje umre, zapuščen od vseh. Vse njegov oddelki se v Kanaanu začne pobijati Zuluj in Kafri — v bojih popadajo vsi Buri tega naselja z Zwartom Pietersom in Sannie vred. Le več-

no previdna in premišljujoča Ana de Jong, ki se je bila že prej odselila od Herdmana, ostane, in njeni Buri se masčujejo, nad Kafri.

Glavna postava vsega romana je Hendrik v. d. Berg, mož junstva, bojev in predrzne odločnosti, pa prav tako osobnega značaja, saj je tako obol, da se ima celo za preroka. Predrzo je zaupal v nebo in si sam krojil pravico s sofisticiranim zavijanjem svetopisemskih besedi. Imel se je za Abrahama, ki je tudi žrtvoval svojega sina Izaka. Saj razmišlja sam o sebi: »Sin je umrl. S kakim namenom je Bog zahteval njegovo žrtve? S tem namenom, da bi jih imel še mnogo več, da bi njegovih sinov bilo brez števila in da bi njegovi vnuki napolnili zemljo... Neprenehoma mora rasti njegov rod, mora se širiti, večati, poglabljati kakor reka — ah, da, tako ga je videl: kakor reko, ki narasča in je čedalje močnejša, ko teče dalje, veletok, ki mu je on bil izvir. Res, velikanska življenjska sila je v njem, toda vse, kar si je želel, bi se bilo izpolnilo, če ne bi bil na začetku — umor lastnega sina! Prav za ta umor pa je bil strašno kaznovan: izgubil ženo, sam prežgadolj umre, ne ostaneta mu ne sin ne boleha hči, ki ju je imel s Sannie, in še celo vse njegove oddelke Burov uničijo Zuluj. Toda v romanu je ta kazen za vnebovpijoči greh vse preveč zakrita, delo je samo stvarno prikazovanje življenja-

skih dogodkov, daleč od vsakega etičnega pog

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Novembra izbrisane hipoteke

V zemljiški knjigi ljubljanskega okrajnega sodišča je bilo novembra zaznamovanih 32 predlogov za izbris raznih hipotečnih posojil v znesku 1 milijon 215.632 din, dalje 7 predlogov za izbris 437.540 lir in 3 predlogi za izbris starih kronskih dolgov v znesku 30.070 kron. Izbrisan je bil najmanjši dolg v znesku 70 K, razen tega pa tudi vsoka hipotečna posojila po 250.000 dinarjev in 250.000 lir. V oktobru je bilo dalje izbranih tudi pri 50 nepremičninah mnogo enoletnih hipotečnih kreditov v znesku okoli 2,5 milij. lir, za katere je bil zaznamovan vrstni red. Glede teh kreditov pa je bil v največ primerih vrstni red obnovljen za dobo enega leta.

Nepremičninski trg v novembru

Po splošnih zapiskih je zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča zaznamovala do 20 prenosov lastninske pravice na osnovi kupnih, izročilnih in darilnih pogodb. Celotna vrednost na nove lastnike prepisanih premičnin je cenjena na 1.580.665 lir. Prodanih je bilo več gozdnih parcel, katerih skupna vrednost je razmeroma nizka in znaša cena od 1 do 10 lir za kvadratni meter. Prodanih je bilo v mestu več stavbnih in drugih parcel. Veliko je ponudb za prodajo zemljišč, toda manj je interesentov. Med drugimi so prodali:

Jerančič Gabrijela in Jerančič Alojzij star., Ljubljana, Karlovska cesta 8, sta prodala Dragu Jambreku, dentistu v Ljubljani, Gradišče 10, zemljiško parcelo št. 24/5 k. o. Karlovske predmestje v izmeri 647 m² za 140.000 lir. Kvadratni meter je bil nad 214 lir.

Galle Ernest, veleposelstnik v Ljubljani, Vodnikova cesta 43 (Zg. Šiška), je prodal Saši Kovaču, trgovcu v Ljubljani, Bleiweisova cesta 12, zemljiško parcelo z novo št. 1415 k. o. Zg. Šiška, gozd, v izmeri 387 m² za 2709 lir. Kvadratni meter po 7 lir.

Zalta Adolf, poslovodja tvrdke »Sokotex« v Ljubljani, Pavčičeva ulica 20, je prodal Matiji Sečku, industrijalcu in Mariji Sečkovi, njegovi soprogi, v Ljubljani, Strossmayerjeva ulica 8, dve parceli, št. 357/2 in 358/3 k. o. Zg. Šiška, v skupni izmeri 19.285 m² za 500.000 lir. Ti parceli sta menjali lastnike že v tretjič v dobrem letu.

Razne nesreče in poškodbe

Sluga, 22 letni Lucijan Jelenc, je v torko zgodaj stal v neki vrsti, čakajoč na sprejem. Postalo mu je slabo. Padel je ter se potolkel po glavi in obrazu. Z reševalnim avtom je bil prepeljan v bolnišnico. — Poselnik Ivan Serjak je na Ivanjski cesti padel in si zlomil desno nogo. — Zasebnica Ivana Sprajcarja je na Miklošičevi cesti padla. Zlomila si je desno nogo. — V Kropi rojeno, 66 letno »čisto« Marjijo Matulj je na domu na Tyrševi cesti zadela kap. — Prav tako je zadela kap v Predvoščki ulici na stanovalnici 66 letno Marjijo Dolenčev. Obe sta bila prepeljani v bolnišnico.

Prizor v Gosposki ulici

Pred dnevi je bilo. Na hodniku Gosposke ulice sta dve ljubljanski gosposki ustavili dve starejši ženski, preprosto oblečeni, ki ju je lahko človek takoj

Lastnikom motornih vozil

Pozivajo se vsi lastniki ali oskrbniki motornih vozil (potniških avtomobilov, tovornih avtomobilov, ambulančnih, škroplilnih ali gasilskih avtomobilov, motociklov, priklopnikov, vlačilcev itd.), ki imajo v Ljubljani pokrajini svoje stalno bivališče, in sicer brez ozira na to, ali imajo domačo ali tujo evidenčno številko, da obvezno prijavijo vsako motorno vozilo šefu pokrajinske uprave, poslušajoč se tiskovine, ki se dobi v Uradu za civilno motorizacijo, Ljubljana, Wolfova ulica 12-I.

Te prijave, točno izpolnjene in po lastniku ali oskrbniku podpisane, in sicer za vsako vozilo na poseben tiskovini, je poslati priporočeno ali osebno oddati najpozneje do 15. decembra t. l. v Uradu za civilno motorizacijo v izgovor zakonskih posledic.

spoznal za prekupevalki z raznimi živil. Pod pazduho sta držali vsaka svojo vrečico. Gospodinja ju nagovorila: »Kaj prodajate, ženski?« — »Dober fižol,« je bil kratek odgovor. — »Po kakšni ceni?« drugo vprašanje. — »Po 34 lir kila,« je neka ženska odgovorila. Mlada, resolutna gospodinja vzklikne: »To je nesramno, brezvečno! To ceno zmore kak bogataš! Pokličem onega stražnika.« In komaj je bila zadnja beseda izgovorjena, že sta obe prekupevalki jadno skušali izginiti. Toda nesreča! Eni se je odvezala vrečica. Na tla se je vsul lepi fižolek. Ženska ga je pustila in nemar. — Sedaj se začela drugi akt poulične igre. Na fižol so mimoidoči planili kot risi. Vsakdo je skušal čim več porabiti. Fižola je bilo 10 kil. Tudi neki boljši gospod se ni ženiral. Lepo se je sklanjal in deval fižol v žepu lepe suknje...

Grmenje pozno v jeseni

»Kadar novembra grmi, je kmalu sneg,« pravijo stari vremenarji. Letos je v novembru še močno grmelo. Že dvakrat smo dobili sneg, ki pa ga je jug hitro pobral. Stare vremenske kronike pogosto kar zaznamujejo hudo bliskanje in grmenje v pozni jeseni. Celo meseca decembra se še primeri, da zagradi. Bilo pa je pred sto leti nekaj nenavadnega, da je celo decembra udarila srela v ljubljanski okolici in v Tomačevem povzročila hud požar. Na strani 194 letnika 1844 so Bleiweisove »Novice« kratko zapisale: »Pervi dan grudnja je v Ljubljani in baje tudi drugod prvi sneg padel. To sicer ni nič posebnega. De se je drugi dan potem okoli polnoči bliskalo in grmelo in v Tomačevem poleg Ljubljane v neki kozolec tresnilo, kej taciga se pa vunder le poredkoma sliši.«

Zgodovinski paberki

1. grudnja:

1640. leta so se uprli Portugalci v Lisboni španskemu namestniku in pretargali zvezo s Španci, ki jo je vzpostavil Filip II. Ko je namreč portugalski kralj Sebastijan 1578. l. padel v bitki z Mavri v Maroku in je s smrtjo njegovega strica izumrla portugalska vladarska rodbina, je Filip II., španski kralj, zasedel za vojsko Portugalsko, nakar so ga seveda tudi cortesi priznali za kralja. Ker je Filip vladal tudi v Italiji, je bila tako združena pod enim žezlom vsa katoliška južna Evropa in vse novodokrite dežele v Ameriki, Aziji in Afriki. Toda Angliji in Holandi, ki so doslej kolonialno blago kupovali v Lisboni, so šli sedaj ponj naravnost v Indijo in pričeli osvajati portugalske kolonije. Izguba kolonij in nespretna notranja politika španskih kraljev sta povzročili ponovne upore na Portugalskem, toda šele proti kraju prve polovice 17. stoletja, ko je španska vojaška sila, dotlej prva na svetu, oslabela, so se mogli Portugalci znova osvoboditi.

1672. leta je bil obglavljen v Gradcu štajerski grof Ivan Erazem Tattenbach, ki je skušal v zvezi z Zrinjskim in Frankopanom zanesti protihabsburški upor tudi na slovensko ozemlje.

1870. leta so se sestali v Ljubljani slovenski in hrvaški narodni zastopniki in sklenili pod vplivom francosko-pruske vojne in hrvaško-ogrsko nagodbe takozvani ljubljanski južnoslovanski program, ki pomeni načelno nadaljevanje slovenske politike iz leta 1848. Program poudarja edinstvo južnih Slovanov po krvi in se zavzema za sodelovanje in vseh področjih javnega življenja.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 1. december:
8.30 Jutrarnji koncert — 9 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.20 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Koncert malega orkestra vodi Stenovič — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Popoldanski koncert — 17.30 Otroška ura — 19 Glasbene slike — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.40 Naša dolžnost, predava g. Anton Kosi — 19.45 Napovedi sporeda za naslednji dan; sledi mala medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Iz pisanega opernega sveta — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Dramsko gledališče

Sreda, 1. decembra, ob 18.30: »Cvetje v jeseni«. Red A.
Četrtek, 2. novembra, ob 16: »Normanski junaki«. Red Četrtek.
Petek, 3. decembra: Zaprto.
Sobota, 4. decembra, ob 16: »Snežuljčica«. Nastop sv. Miklavža. Izven. Miadinska predstava. Cene od 22 lir navzdol.
Nedelja, 5. decembra, ob 10, 14 in 16.30: »Snežuljčica«. Nastop sv. Miklavža. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Miklavž v Drami. Kakor vsako leto, bo tudi letos obiskal sv. Miklavž Dramo pri predstavi P. Goliove »Snežuljčica« v soboto ob 16 ter v nedeljo ob 10, 14 in 16.30 ter bo delil pridnim otrokom darila, ki bodo pripela do tega časa za obdarovance.

Operno gledališče

Sreda, 1. decembra, ob 16: »Netopir«. Opera. Red Sreda.
Četrtek, 2. decembra, ob 16: »Thais«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.
Petek, 3. decembra: Zaprto.
Sobota, 4. decembra, ob 16: »Netopir«. Opera. Red Sobota.
Nedelja, 5. decembra, ob 15.30: »Snežuljčica«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

J. Strauss »Netopir«, opereta v 3 dejanjih. Osebe: Eisenstein — M. Sanein, Rozalinda — Mlejnikova, Adela — Ribičeva, Alfred — B. Sanein, Blind — Jelnikar, dr. Falke — Frelih, dr. Frank — Janko, Zaba — Zupan, princ Orlovski — Drenovec, Ida — Japljeva, Melanija — Koširjeva. Dirigent S. Hubad, režiser E. Frelih, koreograf P. Golovin.

Iz gospodarstva

Razdolžitve kmeta v Nemčiji

Nemški listi prinašajo zanimive podatke o razdolžitveni akciji za kmeta v Nemčiji, ki je sedaj končana.

Prijavljenih je bilo za to akcijo okoli 300.000 kmetijskih obratov, za katerih razdolžitve in obnovo obratovanja je bilo izdanih okoli 2 milijardi mark. Brez te finančne pomoči bi propadlo veliko število kmetijskih obratov, kar bi imelo neugodne posledice za pridelovanje in prehrano nemškega ljudstva. Zaradi razdolžitvene akcije so se obrati obnesli v sedanjih vojnih časih, zlasti pa je bila preprečena njih ponovna prevelika razdolžitve.

Kmetijska razdolžitvena akcija se je začela leta 1930 a tako zvano vzhodno pomočjo, ki je za kmetijstvo tedanjih nemških vzhodnih ozemelj urejala vprašanje prezadolžitve in sanacije. L. 1933 se je akcija razširila z zakonom o ureditvi dolgov z dne 1. junija na vse ozemlje države in na vse kmetijstvo.

Pri vzhodni pomoči je dala Nemška industrijska banka v 42.000 primerih okoli 570.000 milijonov mark posojil, k čemu je dala država 450.000 milijonov mark in sicer kot obratni kapital, tako da je bilo za vzhodno pomoč izdana približno 1 milijarda mark. V ostali Nemčiji je bilo izvedenih 152.000 postopkov za razdolžitve in sicer z zneskom okoli 900 milijonov mark. Nadalje je bilo k sanaciji pritegnjeno tudi kmetijstvo v nekdanji Avstriji, v sudetskih krajih, Posarju, Memelu in Eupenu-Malmeldiju. V alpskih in donavskih pokrajinah Vzhodne mark je bilo uvedenih 53.000 razdolžitvenih postopkov z zneskom 75 milij. mark za razdolžitve in 90 milij. mark za obratni kapital. Na Sudetskem ozemlju je bilo v 10.000 primerih izdanih 34 milij. mark. V ostalih krajih je znašal strošek teh akcij okoli 10 milij. mark.

V splošnem je kmetijska razdolžitvena akcija končana in le malo obratov čaka na dokončno rešitev postopka. Uradi, ki so bili ustanovljeni za razdolžitveno akcijo, so sedaj podrejeni državnim namestnikom v posameznih pokrajinah.

Nemška davčna moč.

Državni tajnik za finance Reinhardt je te dni podal javnosti naslednje podatke o nemških davčnih dohodkih: V računskem letu 1942 so znašali davčni dohodki 34,7 milijarde mark, k temu je pristeti še donos akcije za odkupnino hitlonskega nemškega davka v znesku 8 milijard mark, nadalje pa še upravne dohodke, vojni doprinosi občin in druge redne dohodke v znesku 26 milijard mark, tako da je znašal skupni davčni donos 68,7 milijard mark, kar je služilo za kritje izdatkov. Davčni donos je stalen v prvi polovici računskega leta 1943 pa se je celo

86. »Ne lajaj, Rahun, ne lajaj!« ga je mirila Marija s trhlega stola ob oknu, kjer je sedela, zavita v toplo ruto. Kar ginevala je iz dneva v dan in o prejšnji Mariji so govorile le še dolge kite, ki so ležale na suhljatih ramenih še bolj debele in rumene.

KINO UNION

Vse osrečiti more le HANS MOSER
»Da bi bil vsemogočen«
Hans Moser, Irene von Mayendorff, Lotte Lang, Ruth Eweler, Ivan Petrovič itd.
PREDSTAVE ob delavnikih ob 15.30 in 17.30.

KINO MATICA

V vsemem nadvse zabavnem filmu
»Veleturist«
bomo videli, kako je kaznovan mošček, ki je hotel preživeti veselo pustno večer brez svoje ženske — V glavi vloga Joe Stöckel, Trude Hesterberg, Alice Trell itd.
PREDSTAVE ob delavnikih ob 15 in 17.30, ob nedeljah: 10.30, 13.30, 15.30 in ob 17.30.

KINO SLOGA

Odlična igralna dvojica
Magda Schneider in Albert Maternstock v vseh zabavnem filmu
»Ljubavna komedija«
Sodelujejo: Lissi Waldmüller, Johannes Riemann, Rudolf Carl in drugi.
PREDSTAVE ob delavnikih ob 15 in 17, ob nedeljah: 10.30, 13.30, 15.30 in ob 17.30.
Nabavite si vstupnice v predprodaji!

povečal za 3,43 milijonov mark v primeri z istim razdobjem lanskega računskega leta. Na drugi strani pa so se potrebščine tudi povečale. Zato mora biti stvar čisti, da izpolnjuje vsakdo svoje davčne dolžnosti do države.

Švicarski kliring. Švica stoji z 19 državami v kliringnem prometu s 5 državami pa je plačilni promet zaprt in je pod kontrolo obračunske blaginje. V interesu ugodnega razvoja kliringov in nizkih življenjskih stroškov je bil uveden premijski sistem v prometu z nadaljnjimi tremi državami. Od vsega švicarskega uvoza v letu 1942 je prišlo iz kliringskih držav 64,77% od vsega švicarskega izvoza pa je šlo v kliringške države 73,24%.

Čaj v Turčiji. Turčija se že nekaj časa peča s kulturo čaja. Čaj sadijo na obali Crnega morja in sicer v okrožju Rize-Hopa. Ta čaj je zelo podoben celoslovenskemu in javanskemu čaju. Letos je znašala letina 17 ton, 1944 pa naj bi znašala 50 ton, kar bo približno krito turško potrošnjo.

Nafta na Slovaškem. Iz statističnih podatkov o slovaškem rudarstvu je razvidno, da je znašala leta 1939 proizvodnja nafte na Slovaškem 160.000 met. stotov, lani pa je dosegla že 308.000 met. stotov. Tudi proizvodnja ostalega slovaškega rudarstva je napredovala.

S Spod. Štajerskega

Zlata poroka v Ptuj. Dne 26. t. m. sta praznovala v Ptuj zlati poroki višji poštini oficijal v p. Franc Jurin in njegova žena Gertruda. Slavljenec je dolga leta služboval na poštini uradih v Radgoni in končno v Ptuj. Eden njegovih sinov je ravnatelj Ljudske posojilnice v Mariboru, drugi pa trgovec v Gradcu.

Obdarovanje ranjenih vojakov v Novem Celju. Krajevna skupina Štajerske domovinske zveze v Preboldu je organizirala zbiranje daril za ranjene vo-

jake v Novem Celju. Nabiralna akcija je dobro uspela ter so se pri njej posebno izkazali otroci. Precej daril za ranjene vojaške je dal tudi krajevna skupina v Grižah. Vse darila so ranjeni vojaški že prejeli. Pri tej priliki je nastopil tudi mladinski pevski zbor. Otroci so pred ranjenimi vojaški privedli tudi rajalni nastop.

Zgodovinska razstava v St. Lenartu nad Mariborom. V prijaznem trgu St. Lenartu sredi vinskih goric so pred dnevi odprli zgodovinsko razstavo vseh predmetov in listin, ki se nanašajo na postanek in razvoj tega trga.

MALI OGLASI

AVTO »DKW«
nov, prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 8198.

PRIDNO DEKLE
pošteno in zdravo, ki zna tudi kuhati, ščemo. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 8211.

MAI. PODGANE
in šurke zanesljivo pokončane s strupom, ki ga dobiš v drogeriji KANC, Zidovska ulica 1.

LASTNIKI GLASOVIRJEVI
Poslužite se moje telefonske števe 39-23, ki je v novem ravnanju izšel imeniku. Uglestavaie glasovirjev JURASEK, Zrinjskega cesta 7/II, Ljubljana.

STARJE URE
zapetne in lepne — samo v dobrem stanju kupim lanko jazbec urarske mojster, Miklošičeva c. 12.

300 BALONOV
od 15-50 litrov prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 8234.

KRMILNO PESO
dobite v Maistrovi 10.

SLUŽKINJO
za vsa hišna dela — sprejem. Sv. Petra cesta 67.

ZAJČJI STAJCI
dvoletni in štiri letni, z odlokom, prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 8216.

HARMONIJO
dobro ohranjen, kupim. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 8215.

Dotrpela je naša srčnoljubljana soproga, hčerka, sestra, teta in svakinja gospa

Danica Petek

roj. Sabotič

soproga dimnikarskega pomočnika

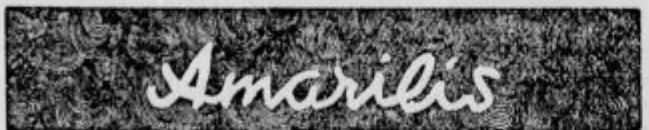
Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, 2. dec. 1943, ob 3 popoldne z 24, iz kapele sv. Janeza k Sv. Križu.

Ljubljana, Smarje-Sap, Slatina Radenci dne 30. novembra 1943.

Zaljubljeni: Martin, soprog: Josip in Jerica Sabotič roj. Moder, starši — Pavla por. Luznar, Angela Sabotič, sestri: Franc Luznar, dimnik. mojster svaki: Božidar, nečak in ostalo sorodstvo.

F. CHIESA

12

Druga Amarilis bi si na njenem mestu mislila: Odsla sem iz tiste nesrečne hiše, ne da bi morala kaj pojasnjevati ali se pripraviti... Tudi ne bodo mogli reči, da sem zbežala. Prišla sem semkaj, da obiščem teto. Zgodila se je nesreča in zato sem ostala tukaj, da ji pomagam. Saj je to popolnoma razumljivo in prav. Vsi neseč dani bom morala ostati tukaj. Medtem pa se nam bo že posrečilo sprijazniti domače z mojo odločitvijo. Za strica je to bila nesreča, zame pa...

Velikodušna Amarilis pa nikakor ni mogla misliti tako. Toda Bog daje dobrim dušam kot nagrado to, da ne opazijo in ne čutijo trohice sebičnosti, ki je v vsakem človeškem dejanju in v vsaki odločitvi.

Tiho je prepevala, medtem ko je pospravljala posteljo in brisala prah. Od časa do časa je začela govoriti sama s seboj ali s stvarmi, ki jih je urejevala, da je tako dala duška svojim čustvom. »Tako moras ležati,« je rekla blazini, ki jo je uravnala. »To je pa razkošje, je vzdihnila, ko je razgrnila posteljno pregrinjalo iz vijoličastega damasta. Nato se je spravila nad skrinjo, da premenja časopise na dnu predalov. Pogled ji je obstal na imenu Marija Luiza sredi nekega

»Ti si tukaj?«
Rada bi govorila s teboj, Amarilis... Nekaj ti moram povedati...

»Ničesar drugega ni pristavila, pač pa je nepremično gledala gospo Ireno.

»Razumem,« je dejala teta. »Hoče govoriti s teboj brez priča. Saj že grem. Toda zapomni si, gospodična: stvar je zdaj že odločena. Od-lo-če-na! Amarilis je tukaj in bo tudi ostala.

»Vem,« je odvrnila Ariana. »Saj sem si že kar mislila, da je tako. Nikakor pa nisem prišla semkaj, da bi koga s silo odvedla.«

»Že prav. Hotela sem vas samo opozoriti.«

Ko je teta odšla, se je Amarilis vsa zaskrbljena približala sestri, od katere ves čas ni odtrgala oči.

»Kaj se je zgodilo? Kakšna nesreča?«

Ariana je komaj opazno priklimala. Nato pa je dejala:

»Ne nesreča. Le nekaj neprijetnega, kar mi nikakor ni po volji.«

Ker se ji je zdelo, da se je Amarilis nasmehnila kakor tisti, ki je uganil ali misli, da je uganil (seveda, denarja zopet manjka...), je takoj pristavila:

»Ne, ne. Ni to, kar domnevaš... Nekaj takega... Veš, snoči... A besede ji kar niso mogle priti iz ust. Nenadoma je vstala. »Pojdiva ven,« je dejala.

»Spremljaj me nekoliko.«

Molče sta šli skozi vas. Ko sta prišli na pristo, sta zavili na stezo, ki se odcepi od glavne ceste in vodi skozi kmetanjev gozdiček.

XIX.

Teta je visoko vzravnanata stala v veži in govorila z nekom, ki ga pa ni bilo mogoče videti. Iznad pletenega naslanjača es je videl le kos sivga klobuka, ki bi bil lahko moški ali ženski. Amarilis se je silno začudila, ko je spoznala, da je obiskovalka Ariana. Prav ona. Občlenca je bila kakor katere koli resna gospodična. Tudi njen obraz je bil resen in v rokah ni imela ničesar, kar bi bilo podobno paleti, goslim, notam, loparju za tenis. Tudi ni mahnala z rokami, kakor je bila njena navada.